

kern- punten... 50

15e jaargang, april 2001, nr 50

Noordwijk zoals Lutger het schetste
Bron: Koninklijke Bibliotheek

Inhoud:

Colofon	pag. 2
Redactioneel	pag. 2
Van de Voorzitter	pag. 3
Bezwaarschrift	pag. 4, 5, 6
Lightrail	pag. 7, 8
Nieuwjaarsdicht	pag. 9, 10
Noordwijk voorheen en thans III	pag. 11, 12, 13
Barbaraklooster	pag. 14, 15
Varkens en Nachtegalen	pag. 16

50

“Kernpunten” is een uitgave van de Vereniging
“De Oude Dorpskern” te Noordwijk Binnen.

ISSN: 1384-377X

SECRETARIAAT:

Voorstraat 95

2201 HP Noordwijk

CONTRIBUTIE:

leden binnen de kern min. f.15

leden buiten kern van Noordwijk: min.f.20

Postbank: nr. 13 19 964

REDACTIE ADRES:

Duinwetering 27

2203 HL Noordwijk

REDACTIE:

W. Hekkens

A.W. Verburg

C.M.J. Verweij

LOSSE NUMMERS:

Zie redactieadres

COLOFON:

verenigingslogo: Wil de Mooy

cover:Hans Borkent

tekeningen: Hans Borkent

lay-out: Tom Verburg en Wim Hekkens

BESTUURSSAMENSTELLING:

Voorzitter: G.W. Aten

Secr.: M.M. de Vreede

Penn.mr.: E.J. Bonnike

Lid.:Mevr. E.H.B. van Steenberg(muziek)

Lid: R.J. van Oosten (Verkeer/R.O.)

Lid: D.J. den Haan (Verkeer/R.O.)

Lid: W. Th.J.M. Hekkens (Kernpunten)

WERKGROEP CULTUUR EN EVENEMENTEN:

Will Kraaijvanger-Padberg (PR en coördinatie)

Annemieke Passchier-Beugelsdijk(Marktmeester)

Ina C.M. Alders-Verhoeven (Acties)

Truus van der Pluijm-van Duin (Acties en vrijwilligers)

Truus Beuk (Muziek)

Annemarie Posthuma-Tappenbeck

(Kunst en exposities)

Greet van den Berg-Noordijke (Tuinmarkten)

DE VERENIGING STELT ZICH TEN DOEL:

“De bevordering en het behoud van de leefbaarheid op zowel historische als sociale grondslag in en rondom de oude dorpskern in Noordwijk Binnen van de gemeente Noordwijk (.....)

Zij tracht dit doel te bereiken door actieve samenwerking van bewoners en ondernemers in dit gebied, in nauw overleg met de overheid, en door alle middelen, die het doel van dienst kunnen zijn”.

Het initiatief tot de vereniging werd genomen op 26 oktober 1985; de statuten werden op 14 februari 1986 verleden bij notaris Kantoor Van Hoeken en Janbroers.

Overname van artikelen: alleen mogelijk in overleg met de redactie.

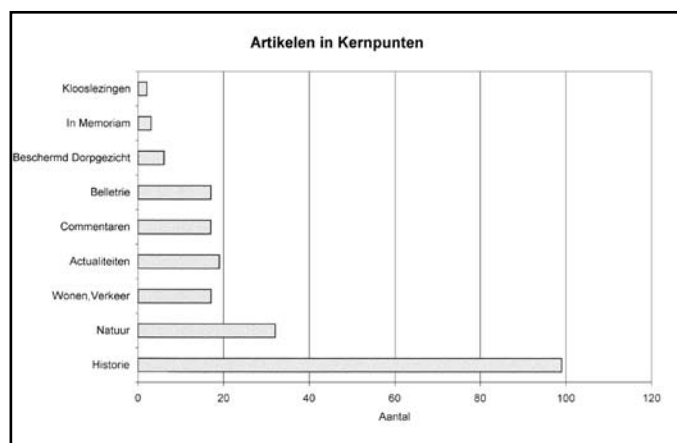
Redactioneel

Met het vijftigste nummer hebben we een mijlpaal bereikt. Terugkijkend zien we de inspanningen van de redacteuren die vanaf mei 1986 kans zagen voor u een blad te maken waarin het wel en wee van de Oude Dorpskern en haar historie aan bod kwamen.

Het is niet altijd eenvoudig om de artikelen te vinden die onze lezers op prijs stellen. We blijven pogingen doen en hopen ook in de toekomst u op de hoogte te kunnen houden van de zaken die ons allen aangaan.

Voor de laatste tijd is er veel te doen om het behoud van het karakter van de kern, een gebied met veel historie zoals ook blijkt uit het aantal artikelen dat een historische karakter heeft.

Om u een indruk te geven wat in de afgelopen jaren zoal aan de orde is geweest hebben we een grafiek samengesteld waarin onder een aantal hoofden de artikelen zijn samengevat. Het eigenlijke beeld is natuurlijk veel genuanceerder maar dat maakt het beeld alleen maar verwarrender.

Het doet ons bovendien veel genoeg te kunnen melden dat de redactie is uitgebreid met de komst van Cees Verweij. De inhoud van Kernpunten zal er zeker door worden verrijkt.

Redactie

Van de voorzitter.

Het nieuwe jaar is goed begonnen. Lekker vriezend weer, de schaatsen even uit het vet en zelfs nog even op de "prik" geweest.

Het is echt wel weer een hele tijd geleden dat wij met de totale Noordwijkse bevolking de "Grent" af suisden tot op het gat van Palace.

Ik kwam vele malen huilend thuis omdat ik weer eens door mijn "prik" gedonderd was....maar dat waren toch wel fantastische tijden.

Wekenlang op de "botjes" op Casino , de Kogo wat later op de tankgracht en als het helemaal doorzette op het Schie opbinden en naar de Kaag.

Waar zijn die lange mooie winters toch gebleven ?

Maar ja het is pas eind januari wanneer ik dit opschrijf en er kan nog van alles gebeuren.

Het groot onderhoud aan de lindebomen is begonnen, de driejaarlijkse snoei.

Het is ineens veel lichter in onze huizen want vele duizenden takken zijn tot op de stammen afgeknipt en versnipperd. Ook de twee platanen in de tuin van Ab van der Wiel zijn vakkundig geknot. Misschien dat zij het na deze ingreep beter zullen gaan doen.

Wij zijn reeds gewaarschuwd dat er enkele lindebomen zullen moeten worden gerooid omdat zij een gevaar vormen vanwege hun ouderdom en daarom onvoldoende bestaansrecht voor hun omgeving.

Op de vrij gekomen plaatsen zal door de Gemeente nieuwe lindebomen worden herplant.

De nieuwe bestemmingsplannen "Boechorst" en "Offem Zuid" liggen momenteel ter visie.

Wat is het toch eeuwig zonde dat men niet beter gekeken heeft naar ons plan "Nieuw Bronsgeest" van Ton van der Berg.

De saaiheid , de meligheid , de weinig innovatieve aanpak voor de bebouwing van de verschillende "hoven" in het plan "Boechorst" w.o. de Narcissenhof, de Peterhof, de Voorhof en Het Hof (men noemt het nu al het doolhof !), doen mij denken aan de naam "hummelhof". Geef een kleuter een potlood en.....

Moeten wij als weldenkende burgers nu echt gaan instemmen met dit nieuwe plan?

Moeten de woningzoekenden nu echt allemaal in een soort getto worden opgeborgen?

Moet Noordwijk nu echt van een top bloemenbadplaats worden gedegradeerd tot een soort combi - Vinex - lokatie ?

U zult begrijpen dat "De Oude Dorpskern" het er niet bij zal laten zitten en zal trachten alsnog het Gemeentebestuur ervan te overtuigen dat er uit het plan Boechorst meer te halen valt dan wat nu op papier staat.

Zomermarkt "Onder de Linden" en
Open Tuindagen

op

zaterdag 16 juni, 10 - 17 uur

zondag 17 juni, 11 - 17 uur

Het Plan Offem-zuid en Boekhorst.

Zoals u weet verzet de vereniging zich tegen het plan van de gemeente om twee kleine wijken aan weerszijde van de oude dorpskern te realiseren. De reden van ons verzet is dat wij vrezen dat de druk op de nauwe straten en oude huizen in die kern zo toeneemt dat het behoud hiervan niet kan worden gegarandeerd. Het bestuur heeft daarom met onderstaande brief gereageerd op het ontwerpbestemmingsplan voor beide wijkjes. Wij menen u hiervan op de hoogte te moeten brengen.

Aan de Raad van
de Gemeente Noordwijk
Gemeentehuis Noordwijk

Noordwijk 14 februari 2001

Betreft: Zienswijze betreffende het Ontwerp - Bestemmingsplan "Offem Zuid"

Geachte Raad,

Hierbij maken wij bezwaar tegen het ontwerp- bestemmingsplan " Offem Zuid", dat op 18 januari 2001 ter inzage is gelegd.

Procedure

Allereerst maken wij bezwaar tegen de gevolgde procedure:

In 1991 heeft de gemeenteraad de Nota Ruimtelijke Keuzen 2004 vastgesteld. In deze nota is, na afweging van een aantal alternatieven , een keuze gemaakt voor de uitbreidingslocatie Groot Bronsgeest.

In het collegebeleidsprogramma van 1998 is vastgelegd dat op deze locatie spoedig een nieuwbouwwijk zal worden ontwikkeld. Vervolgens is door het gemeentebestuur een bestemmingsplan voor Groot Bronsgeest in procedure gebracht. De Provinciale Planologische Commissie heeft in grote lijnen ingestemd met dit ontwerp-bestemmingsplan en daarmee tevens met de nieuwe bouwlocatie Groot Bronsgeest.

Thans wordt zonder deugdelijke motivering een zwenking gemaakt in het eerder vastgestelde beleid. In plaats van een aaneengesloten wijk Groot Bronsgeest , worden bestemmingsplannen in procedure gebracht welke voorzien in twee gescheiden wijken, "Boechorst" en "Offem Zuid".

In artikel 6a van de Wet op de Ruimtelijke Ordening is bepaald dat het gemeentebestuur de ingezetenen van de gemeente en in de gemeente belanghebbende natuurlijke en rechtspersonen bij de voorbereiding van ruimtelijke plannen of herziening daarvan betreft. In dit verband verwijst de WRO naar de ingevolge de Gemeentewet vastgestelde inspraakverordening.

De vigerende inspraakverordening van de gemeente Noordwijk bepaalt in artikel 2 dat in elk geval inspraak wordt verleend op beleidsvoornemens betreffende de voorbereiding of herziening van ruimtelijke plannen. Daartoe dienen burgemeester en wethouders een inspraakprocedure vast te

stellen.

Wij moeten constateren dat het thans in gang gezette planproces voor de wijken "Boechorst" en "Offem Zuid" een schending betekent van het bepaalde in artikel 6a van de Wet op de Ruimtelijke Ordening en dat voorbij gegaan is aan de vereisten in de Inspraakverordening van de gemeente Noordwijk.

Het gemeentebestuur van Noordwijk heeft op geen enkele wijze serieus inhoud gegeven aan de bedoelingen van de wetgever om de eigen ingezetenen en belanghebbende verenigingen als de Vereniging "De Oude Dorpskern" te betrekken en inspraak te gunnen bij de voorbereiding c.q. wijziging van belangrijk ruimtelijk beleid voor de toekomst van de gemeente Noordwijk. De eenmalige inspraakavond d.d. 12-10-2000 kan niet kwalificeren als inspraakprocedure ter zake van de hier aan de orde zijnde fundamentele ruimtelijke inrichting van onze gemeente.

De inspraak en de waarborgen van medezeggenschap als neergelegd in de wet R.O. worden daarenboven feitelijk te niet gedaan door inmiddels gepubliceerde voorbereidingsbesluiten, die kennelijk tot doel hebben een onverwilde bouw mogelijk te maken.

Tegen deze voorbereidingsbesluiten maken wij hierbij bezwaar.

Het raadsbesluit d.d. medio 2000, waarbij op basis van ondeugdelijke motieven een nieuwe ruimtelijke koers is bepaald en waaruit thans aanhangige bestemmingsplan procedures voortvloeien, bevat alleen al om deze formele redenen tekortkomingen. Zoals wij al eerder aangaven zal deze gebrekkige voorbereidingsprocedure vertraging tot gevolg hebben. Alle ingezetenen van Noordwijk maar met name de jonge woningzoekenden worden daar de dupe van. Deze vertragingen zijn dan het gevolg van de bestuurlijke gang van zaken en kunnen niet voor rekening van de ingezetenen en belanghebbende verenigingen komen.

Inhoudelijk

Onze inhoudelijke bezwaren zijn als volgt samen te vatten:
het wegnemen van de zichtlijnen bij hoogbouw in 6 lagen
de traditionele dorpsherkenning en het harmonisch beeld van Noordwijk als bloemenbadplaats komt te vervallen
toename van de verkeersdruk in de Kern
onvoldoende draagvlak voor eigen winkelvoorziening bij splitsing in 2 wijkdelen
logistieke aan- en afvoer problematiek in de oude dorpskern
parkeerproblemen in de oude dorpskern

Toelichting:

Wij zijn ervan overtuigd dat de geplande hoogbouw (35% gestapelde woningen in maximaal 6 woonlagen) de zichtlijnen op onze historische Kern zullen verstoren, zo niet zullen wegnemen.

Door hoogbouw in de wijk zal het eeuwenoude karakter van Noordwijk als bloemenbadplaats, door de stedelijke aanblik, volledig aangetast worden. Hier handelt u in strijd met uw eigen doelstelling, vastgelegd in het Bestemmingsplan Noordwijk Binnen, te weten:

"het streven naar een harmonisch beeld van de bebouwing op de hoofdkenmerken van de oorspronkelijke dorpsopzet".

3. Uit onderzoek is gebleken dat de verkeers- en parkeerdruk in en rondom de Kern van Noordwijk Binnen enorm zal toenemen, indien de bewoners van de nieuwe wijk gebruik moeten maken van winkelvoorzieningen in de Kern.
(zie verkeersrapport van Diepens & Okkema, U overhandigd op

26-9-2000)

4. Doordat de nieuwe bouwlocatie "Boechorst" onvoldoende draagvlak biedt voor eigen wijkvoorzieningen, moet het winkelcentrum Kerkstraat en omgeving grootschalig worden ontwikkeld.
5. Deze grootschalige aanpak brengt met zich mede een logistiek probleem met betrekking tot de aan- en afvoer van goederen naar het vergrote winkelcentrum.
6. Deze grootschalige aanpak zal tevens zorgen voor een immens parkeerprobleem in de Kern van Noordwijk Binnen en omgeving.

Wij vragen ons derhalve nog steeds af waarom niet beter gekeken is naar ons plan "Nieuw Bronsgeest", hetgeen wij U op 17 december 1999 hebben overhandigd. Een plan dat voorziet in adequate woningbehoefte, de zichtlijnen en dorpsherkenning handhaaft en daardoor de Oude Kern met haar fijnmazige karakter ontziet.

Ook verkeerstechnisch bleek dit plan de voorkeur te hebben, boven het plan "Groot Bronsgeest" en "Boechorst" / "Offem Zuid" zoals verwoord in het verkeersrapport van het verkeersadviesburo Diepens & Okkema, U overhandigd op 26 september 2000.

Aangaande bovenstaande bezwaren verwijzen wij verder naar de door de Vereniging "De Oude Dorpskern" aan de Gemeente Noordwijk in de afgelopen jaren ingediende bezwaren, te weten:

- brief aan B&W : inzake Kerngebied en "Bronsgeest" d.d. 10-11-1999
- brief aan B&W : inzake "Nieuw Bronsgeest" d.d. 17-12-1999
- brief aan B&W : inzake verdere toelichting op het plan "Nieuw Bronsgeest" d.d.07-01-2000
- brief aan de wethouders Tummers en Sweers : inzake bezorgdheid over het plan Offem Zuid d.d. 24-02-2000
- brief aan B&W en de Raad: inzake "Nieuw Bronsgeest" en eigen wijkvoorzieningen d.d. 05-04-2000
- notulen van het inspreken namens "De Oude Dorpskern" in de Commissievergadering ROVMG d.d. 09-05-2000 en in de Raadsvergadering d.d. 27-06-2000,

waarvan wij copie bijsluiten en waarvan de inhoud als hier herhaald en onze zienswijze dient te worden beschouwd.

Hoogachtend,
Het Bestuur van de Vereniging "De Oude Dorpskern"

Getekend Voorzitter : G.W.Aten

Secretaris: M.M. de Vreede

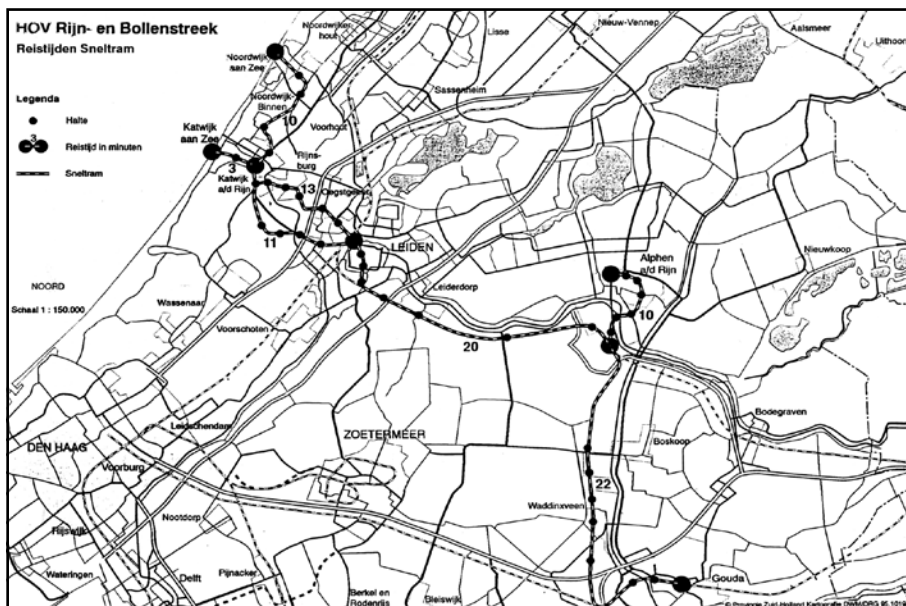
Een 'light-rail' verbinding naar Noordwijk?

W.Th.J.M. Hekkens

In het nationaal verkeer-vervoersplan van de minister van Verkeer en water staat is een nota opgenomen over het openbaar vervoer delta metro-pool.

Hierin wordt beschreven hoe de vier grote steden, Amsterdam, Rotterdam, den Haag en Utrecht worden verbonden door een spoorrail-tracé voor een trein die met een snelheid van 200 Km per uur kan rijden.

Tussen deze verbinding zal een fijnmazig net worden aangelegd, de 'Light-rail'-verbinding. Onderdeel daarvan zal de Rijn-Gouwe lijn worden, die de verbinding tussen Gouda,Alphen en Noordwijk moet verzorgen. Dit sneltramsysteem, vergelijkbaar met het materiaal dat rijdt tussen Amsterdam en Amstelveen, zal tot Leiden grotendeels gebruik maken van het bestaande tracé. Voor het gedeelte

Leiden Noordwijk zal een nieuw tracé moeten worden gekozen. Al lang bestaat de wens om de openbaar vervoersverbinding tussen Leiden, Katwijk en Noordwijk te verbeteren. Hiertoe is een orgaan; Verkeers en vervoersregio rijn en Bollenstreek in het leven geroepen waarin 12 gemeenten participeren en dat in juli '99 een verkenningsnotitie aan minister /netelenbos heeft gezonden. Deze nota betreft de corridor Leiden tot de kust.

De planstudie van deze nota is door de minister technisch positief beoordeeld.

De gesignaleerde knelpunten in de Leidse agglomeratie zijn:

- de oost-west verbinding door Leiden
- intensief doorgaand verkeer vanuit Leiden door Oegstgeest en Rijnsburg naar Noordwijk
- verkeer door Valkenburg en Katwijk
- druk ook op de noord-zuid verbinding in het toeristenseizoen
- de verdere verstedelijking van de regio

WAT BEOOGT DE SNELTRAM.

- een hoogwaardig openbaar vervoer
- een overzichtelijk lijnennet en gunstige reistijd
- meer haltes dan de trein
- meer rechtstreekse verbindingen met betere aansluitingen
- minder overstappen en sneller reizen

Men verwacht hierbij een verbeterde bereikbaarheid van de kustgemeenten Katwijk en Noordwijk

- een versterkte economische positie van de Duin en Bollenstreek
- een betere kostendekking van het openbaar vervoer.

De totale lengte van de lijn zal tussen de 50 en 60 Km bedragen met ongeveer 32 haltes, daarbij inbegrepen de 7 nu bestaande. Deze halte zullen binnen de bebouwde kom 600 tot 800 meter uit elkaar komen te liggen.

Men verwacht dat over ongeveer 3 jaar de eerste fase in exploitatie kan worden genomen.

In de spits zullen dan vier keer per uur tram in beide richtingen kunnen rijden; tussen Leiden Lammeschans en Katwijk zelfs acht keer per uur in twee richtingen. De gemiddelde snelheid zal ongeveer 40 Km/uur zijn.

Bijgaand overzicht geeft een indruk hoe het totale tracé er uit zal zien.

Hoe de verbinding tussen Leiden en Katwijk zal komen hangt mede af van de toekomst van vliegveld Valkenburg.

Van Katwijk naar Noordwijk zijn er twee mogelijkheden:

- via de Biltlaan, Zwarteweg, langs Estec en de Willem v.d. Bergstichting naar de Herenweg

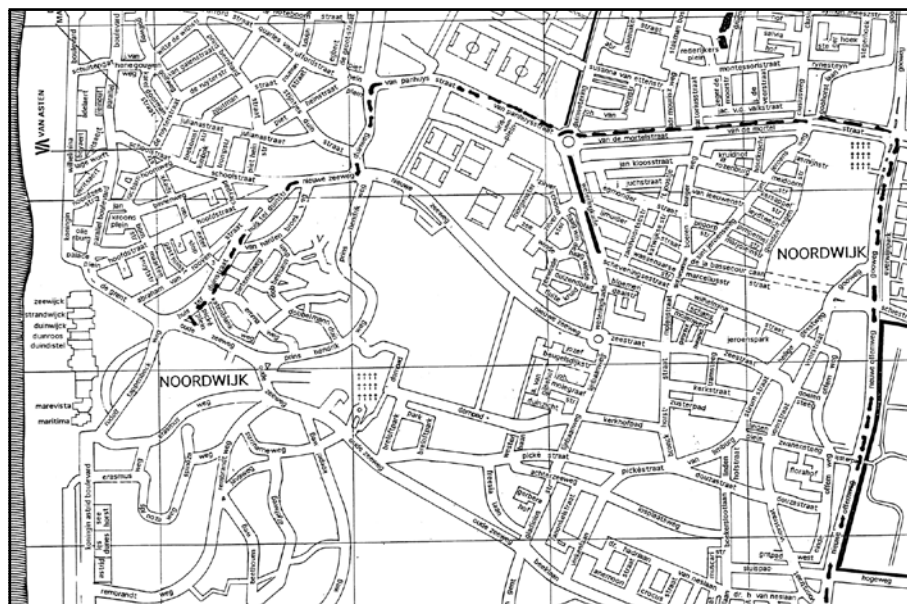
- via de Biltlaan langs de Krom en het bedrijventerrein naar de Herenweg.

In het oorspronkelijke plan loopt binnen Noordwijk het tracé over de Herenweg-Nieuwe Offemweg-Gooweg-v.d. Mortelstraat- Quarles v. Uffortstraat naar het Vuurtorenplein.

Het nadeel van deze route is dat er geen aansluiting is op het busstation aan het Picképlein.

Om die reden en enkele andere redenen zijn er een viertal alternatieven in overweging.

1. Northgodreef – Wantveld - Vuurtorenplein
2. Beeklaan - Oude Zeeweg - Picképlein
3. Beeklaan - Gladiolusstraat - Nieuwe Zeeweg - Huis ter Duinstraat
4. Beeklaan - Fresialaan - verlengde Fresialaan - Nieuwe Zeeweg - Huis ter

Duinstraat - Picképlein

Men denkt in Noordwijk echter nog aan een andere mogelijkheid, namelijk een traject dat de voordelen van twee andere verenigt. Dat wordt dan:

Nieuwe Offemweg - Gooweg - v.d. Mortelstraat -v.Panhuisstraat - Duinweg
- Nieuwe Zeeweg - Huis ter Duinstraat en Picképlein. Op bijgaand kaartje is

En kan dan terstond weer in de revisie.
Afspraken maken met de heren hierboven,
Blijft altijd nog : ' eerst zien en dan geloven' !!!
Toch blijft Uw Bestuur manmoedig strijden,
Ook al moeten onze partners er vaak onder lijden.

Vers 4

In de loop van het vorig jaar verlieten ons enkele trouwgedienden,
Brigitte, Floor, Inge en Ellen, maar zij blijven goede vrienden.
Nieuwe mensen nemen hun plaatsen in en gaan vol goede moed,
Het verenigingsleven in onze Oude Dorpskern tegemoet.
Mochten er onder U nog lieden zijn die zich voelen geroepen,
Neem dan plaats in een van onze werkgroepen.
Voor de werkgroep Ruimtelijke Ordening en zeker die van Verkeer,
Verwacht ik de naaste toekomst veel stormachtig weer.

Vers 5

De zomerse Tuinmarkt was weer een eclatant succes,
Ik vond er zelfs een jeneverbes.
Jongens wat was het er toch weer goed toeven,
En wat waren er een heerlijkheden om te proeven.
De muziek vond ik vaak wat te zacht,
Maar dat kwam zeker door de bloemenpracht.
Om over de Kerstmarkt maar niet te praten,
Waar hebben die 5000 bezoekers hun auto's toch gelaten?
Al onze medewerkers waren bijna totaal versleten,
En mochten van het Bestuur dan ook lekker uit eten.
Nogmaals bedankt voor al die kosteloze uren en uw tomeloze inzet,
U moet nu alleen nog maar een paar nachtjes wat vroeger naar bed.

Vers 6

Dit komend jaar staan er voor ons weer vele dingen op de stoep,
Heel Noordwijk Binnen gaat straks onder de loupe.
Het lang verwachte verkeerscirculatieplan staat aan te komen,
Alsmede het grote onderhoud aan onze lindebomen.
De Kerkstraat en omgeving staat thans onder nummer 1,
Daar kan geen autochtone Noortikbinder meer omheen.
Wij zijn benieuwd en wachten af de nieuwbouwplannen,
Ik hoop dat wij deze enorme klus kunnen gaan bemannen.
Er staat in 2001 veel in Noordwijk op de verlanglijst van de Raad,
Wij als Oude Dorpskern moeten zorgen dat daar wat tegenover staat.
Onze Kern van Noordwijk Binnen moet toch wel zo gaan ogen,
Dat wij er straks gezamenlijk met trots op kunnen bogen.
Dat ook ons kind, de Kern, recht heeft voort te bestaan,
En als Historisch Dorpsgezicht de annalen in mag gaan.

Vers 7

Voor dat wij straks weer naar huis toe gaan,
Bieden wij U eerst nog een lekker drankje aan.
En voordat ik afsluit met dit dichtelijk verhaal,
Wens ik nogmaals eenieder in deze zaal:

AL HET NOODIGE IN 2001

NOORDWIJK VOORHEEN EN THANS

(III)

Geschreven door een onderwijzer aan het instituut Schreuders onder Dr. G.J. Dozij

Uit de "Noordwijker" van Zaterdag 7 November No 45 met daarin opgenomen losse aantekeningen van J. Kloos

De schrijfwijze van dit geschrift is bewust gehandhaafd in het oud Nederlands uit de tijden ca. 1890 om de sfeer "van toen" beter aan te voelen.

Een aardig plaatske blijft dat Noordwijk toch altijd," merkt Mr. Hendriks op, eindelijk het lange stilzwijgen verbrekend. "'t Is eigenlijk te mooi voor dorpers, deze Voorstraat is waarlijk goed geplaveid en kijk die huizen daarlangs; ze zijn zoo schoon, als er in eenige Hollandsche steden niet gevonden worden. De menschen schijnen 't hier nog al te kunnen stellen."

"Dat schijnt zoo," antwoordt de waarde neef, "maar zie eens, hoe dat kerkgebouw daar machtig boven de linden uitsteekt."

"Ja, die kerk is schoon en heel oud ook, daarvan heb ik me wel eens iets laten vertellen. Er moet nog iets merkwaardigs in te zien zijn, wat weet ik niet. Maar als we eerst eens bij den nieuwen kastelein in "het Hof van Holland" het inwendige wat gingen versterken. Men zegt, dat hij goede waar heeft en tegen billijken prijs levert."

"Zoo, dat kan men van ieder niet zeggen. Wie is die nieuwe eigenaar?"

"Ik ken hem alleen van hooren zeggen; zijn naam is van Konijnenburg en hij mag een jaar of tien hier zijn."

"Zoo, dan is hij toch niet meer zoo heel nieuw. Maar wat hoofsche naam! Is de man van adel

"'t Mag wel zijn, ik weet het niet. Onmogelijk is het niet; onze adel is wel eens meer een trapje gedaald; er zijn vele edellieden, die blij zijn, als ze een goed burgerlijk bestaan hebben. Ik voor mij, ben liever in de magistraat van de goede stad Leiden, dan dat ik zeven kwartieren in mijn wapen hadde." Dit gezegd hebbende, kijkt onze schepenklerk zijnen neef en reisgenoot vlak in 't gezicht en zet de borst in de hoogte. De neef knikt met veel voldoening, ten bewijze, dat ook bij hem de regententrots niet mankeert.

"Maar hier zijn we aan 't Hof," vervolgt Mr. Hendriks.

Ze treden binnen en de vriendelijke waard leidt hen diep buigend in de gelagkamer, waar ze spoedig druk bezig zijn, zich te versterken met brood, kaas en koffie.

“Is dat alles Noordwijksche waar?” vraagt Mr. Hendriks na eenige oogenblikken, terwijl hij den Delftschen kop met het bruine vocht aan de lippen zet.

“Ha, ha, ha, dat weet mijnheer beter.”

“Wat?” roept Mr. Willem met vervaarlijken stem in de diepste verontwaardiging, terwijl zijne trillende hand de dure koffie doet overstorten, “houdt ge mij voor den gek, kerel?”

“Wil mij genadiglijk excuseeren, mijnheer, “ haast de waard zich, op vriendelijken toon te antwoorden, “ zoo meende ik het niet. Wat dat brood en kaas aangaat, ja, dat zijn landproducten en wel van mijne eigen landerijen, die ik van de vrouwe in pacht heb. (In 1750 was de Heer Steven van der Does overleden en zijne weduwe, Vrouwe Theodora Odilia van Doijs bezat de heerlijkheid). Maar de koffie komt uit Oost-Indië en is gekocht te Amsterdam op de veiling van de Compagnie.

“He,” valt hier neef Jan in, “zijn hier in den omtrek dan ook nog korenlanderijen? Wij hebben op onze wandeling niets dan groen grasland gezien.

“Ja, de heeren zijn zeker gekomen langs de Trekvaart en daar is alles veengrond, behalve bij den huize Ofhem, waar niets dan hout staat.

Haddet gij den weg gevolgd over Rijnsburg, dan waart ge overal door vette tarweackers gekomen en meer naar het duin toe groeit veel rogge. Tusschen hier en Noordwijk aan Zee is weer weiland en naar Noordwijkerhout heen is alles jachtveld. We hebben hier zoo van alles wat.”

“Maar zeg mij eens”, vraagt nu Mr. Hendriks, die een beetje van zijne verontwaardiging bekomen is. Groeien hier geen bloembollen aan de duinkant. Dit voorjaar was ik te Haarlem en bij Overveen; daar was alles met de schoonste hyacinthen en tulpen bedekt; een prachtig gezicht.

Waarom probeert gijlieden dat hier ook niet?”

“Och, wat zou het, Mijnheer? Dat geeft hier niet: Noordwijk is geen Overveen en bovendien, de Vrouwe wil den duinkant niet afstaan; daar moeten de jonkers gaan jagen. ‘t Moet anders wel een mooi zaakje zijn, die bollenteelt; mijn vader vertelde mij wel eens, dat in zijn tijd eene tulp soms voor twee- of drieduizend gulden werd verkocht; toen hebben die Overveeners en Haarlemmers zaken gemaakt.”

“Me dunkt”, herneemt Mr. Hendriks met vuur, “dat die teelt hier ook mogelijk moet zijn; de grond is toch niet zooveel anders dan bij Overveen en Haarlem. En gijlieden zijt niet wijs, dat ge ‘t niet eens probeert!” (Hierbij kwam de gewichtige magistraatsblik weer voor de dag. Indien Mr. Hendriks nu nog eens te Noordwijk kon komen, zou ZE’s gelaat zeker door een glans van voldoening overstraald worden.)

“Maar”, zoo vervolgt hij tot den waard, “hoe is ‘t met uwe groote kerk, is daar nog iets te zien?”

“O ja, behalve de graftombe van Jan van der Does, (*De graftombe van Jan van der Does was destijds, in 1750, nog niet te zien. Het monument is onthuld op den 31 October 1792*) heeft men nog een paar overblijfselen van eene oude schilderij, die den dood van den heiligen Jeroen voorstellen. Die stukken zitten boven in ‘t gewelf.” “He,” valt neef Jan weer in, “van dien heilige heb ik meer gehoord, die moet hier voor vele eeuwen het Christendom gepredikt hebben en in deze buurt vermoord zijn. Ik heb nog eens een oud boek van Cornelis Alkemade gelezen en daarin stond, als ik me niet vergis, dat de steenen doodkist van dien Hieronymus op het kerkhof gevonden was; men had ze kunnen herkennen aan een paar gebeeldhouwde kruisen op de deksel. (N.B. Kloos zegt: *Van Alkemade spreekt nergens van een steenen doodkist van Hieronymus, zie zijn “Inleiding tot het Ceremonieel der begravensissen Delft 1713 blad. 252.*)

“ ‘t Is best mogelijk,” antwoordt de heer Van Konijnenburg, “daar weet ik niet van: ik ben van de Staatskerk en bemoei me met die dingen niet,” (*Voor 1795 was hier eigenlijk alleen de Ned. Hero.godsdienst toegelaten en alle andere gezindten was elk staatsrecht ontzegd; het uitoefenen van hun godsdienst werd hen echter in de*

meeste steden en ook in sommige heerlijkheden, zoals o.a. te Noordwijk, toegestaan.)

“Die schilderijen moeten we toch zien, neef Jan ! Maar is er nog meer bijzonders in het dorp, waard?”

“Niet zoo heel veel heeren. Van publieke gebouwen hebben we hier nog een waag voor de ingezetenen van dit dorp en voor die van Noordwijk aan Zee en van het Langeveld en verder een Rechthuis van Rijnland, dat wel mooier kon wezen. We hopen, dat onze nazaten nog eens een meer passend raadhuus zullen oprichten. Dan is hier nog het gasthuis en het weeshuis.” (*Het gasthuis was reeds bekend in de 14e eeuw, en het weeshuis is door de Ridderschap gesticht in 1617.*)

“Zoo, zoo,” roept Mr. Hendriks uit, “dat is mooi genoeg voor zoo’n dorp; men zou zeggen, dat men hier in eene goede stad was. Wie heeft die godshuizen dan wel gebouwd ?” “Dat is de vorige Heer van het dorp geweest; dat was maar een goed man. Wel moesten de Noordwijkers veel voor hem doen, maar hij deed ook veel voor hen” (*De vorige Heer was Steven van der Does, geboren 1700, overleden 1732.*)

“ja, ja, als je maar gedienschtig bent voor zoo’n heer; dit volk wordt toch behandeld als kinderen.” ‘t Is alweer Mr. Willem, die hier zijn regententrots lucht geeft.

‘Zijn er nog meer kerken hier ? vraagt neef Jan nieuwsgierig. “ja, er is nog een Remonstrantsche kerk, die erg klein is en eene statie van de Roomsche gezinden. Onze Heer is nog al goed voor die genen, die anders denken dan wij.”

“Dat is tenminste verstandig van hem,” is Mr. Hendriks antwoord. Hiermede staan de heeren op, betalen brood en koffie met vier stuivers en gaan dan met deftigen stap het dorp door om vermelde merkwaardigheden te bezien. En nu laten we de twee gefingeerde Leidenaars vreedzaam verder huns weegs gaan en wenschen hun wel thuis.

Wat ons zelf aangaat; indien de lezers er op gesteld zijn, zullen we later nog eens iets mededelen omtrent Noordwijk Zee, Ofhem, Leeuwenhorst, enz.

Een kijkje in de ruïne van het St. Barbara-klooster te Noordwijk -Binnen

Jan Kloos

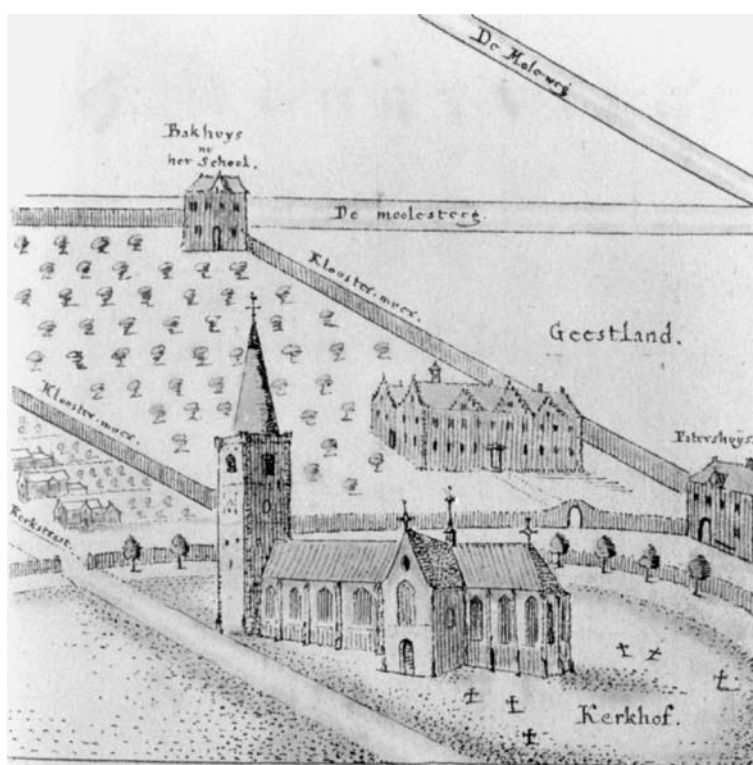
Verplaats U in den geest te staan voor het “Raedthuys” in bovengenoemd dorp, en wandel met mij een wijle den Heiligen Geestweg op, tot wij stilstaan naast een hekwerk. Hier zien wij aan onze linkerhand een half afgebroken gebouw, hetwelk een overblijfsel is van een klooster, weleer der door Rome heilig verklaarde Barbara toegewijd. Nu echter niets dan drie oude ramen van verschillende grootte en van boven een ovaalvormig raam in een bouwvallige zijgevel onzen aandacht trekken bestijgen wij, door welwillendheid van den eigenaar door het openstaande hek een klein stenen trapje, en openen een zware eikenhouten deur, om toegang tot het convent te verschaffen.

Vervolgens wandelen wij door een open portaal en komen in de voormalige eetzaal van het kloosters, het latere kerklokaal der Remonstranten en der Christelijke Gereformeerden. De omtrek van deze zaal, die thans geheel van dak is ontbloot, is niet meer de oorspronkelijke. Het kerkbestuur der vroegere Remonstrantse gemeente heeft de zaal eertijds aan de Z.O.-zijde laten verbreden, en haar tot een doelmatig kerkgebouw doen inrichten. Aan de zijde, waar eertijds waarschijnlijk de Z.O. gevel gestaan heeft, zien wij twee kolommen, die geen oorspronkelijk aanzien geven. In de hoek van de NW.zijde der eetzaal zien wij een oorspronkelijk toograam, en daarnevens een oorspronkelijke deur, die toegang geeft tot een kamertje, hetwelk in de laatste tijd gediend heeft tot

consistoriekamer der Christelijke Gereformeerden, vroeger der Remonstranten. In dit vertrekje kunnen wij nog een eeuwen oud kastje en een ouden stoel bezichtigen. Behalve een raam aan de zuidzijde, geeft een venster aan de westzijde van dit kamertje een ruim en schoon gezicht over de westzijde van het dorp en de duinen.

Alvorens wij ons uit de voormalige eetzaal verwijderen, om af te dalen tot de onderaardse gewelven, kan ons oog onder de opgenomen tegels van de vloer hier en daar nog stukjes houtskool ontwaren, die getuigenis afleggen van een in het jaar 1450 gewoed hebbende brand, waardoor het grootste gedeelte van het convent is vernield geworden, en terwijl gij deze verkoelde eikensplinters en zwarte stukjes steen opneemt en bezichtigt, wil ik U nog mededelen dat de tegenwoordige eigenaar dezer ruïne aan de N.O. zijde der eetzaal enige geldstukken heeft gevonden, waarvan sommigen onkenbaar zijn, doch de overigen dagtekenen uit de 17^e eeuw.

Nu wenden wij ons weder tussen de twee bovengenoemde kolommen, op de plaats van de voor voormalige Z.O.gevel van het convent en dalen af door middel van een houten trap in enen put, onlangs door de eigenaar gegraven, om te komen aan de oorspronkelijke ingang van de kloostergewelven. Een oorspronkelijk stenen

A f b e e l d i n g h e
van het
Klooster of Zusterhuys
tot
Noortwyk ,

trapje, groot drie treden, leidt ons binnen een zoogenaamd onderaards vertrek, met kruisgewelven overslagen. Boven aan deze gewelven zijn twee ijzeren ringen bevestigd, terwijl in de dikke zijmuren zich twee nissen bevinden, tot plaatsing voor beeldekens en één dichtgemetselde nis. Overigens geeft dit vertrek op het oog niets te aanschouwen.

Van hier treden wij door enen doorgang naar een ander vertrek, dat gelijk het eerste, met kruisgewelven is overslagen. Hier ziet ons oog slechts één nis in den muur en aan de gewelven slechts één ring en twee zuiver rond geverfde vlekken van vroegere tijd, die aan schilderwerk doen denken, doch waarnaar nog geen onderzoek is ingesteld.

Een oorspronkelijke stenen trapje, groot vier treden, voert ons opwaarts door een oorspronkelijke deur in een nevengebouw, dat ons weder uitgang geeft naar buiten aan de aan de westzijde der kloosterruïne. Dit gebouw, in de laatste jaren als schuur in gebruik gegeven, is ten dele oorspronkelijk en ten dele van latere tijd. Bij onze teruggang in het tweede bezochte kloostervertek zien wij aan de rechterhand een lichtvenster, dat weder door een vierkante opening in de tussenmuur enig licht werpt in het door ons eerst bezochte vertrek. Uit dit tweede kloostervertek richten wij onze schreden door een ronden boog zonder deur, gelijkvloers naar een derde vertrek, hetwelk overgeslagen is met spiegelgewelven, waarvan de spiegels en schenkels (plank of balk die deel uitmaakt van een boogconstructie), rustende op gehouwen kolommen, nog ongeschonden zijn. De tegenwoordige diepte van dit vertrek, zijnde pl.m 2, 40 M., schijnt niet de oorspronkelijke diepte te zijn, aangezien de voetstukken der kolommen onder den tegenwoordige tegelvloer zijn verborgen. Ook voert een venster in den buitenmuur van dit vertrek het licht naar binnen.

Van hier wandelen wij wederom door een boog in een vierde vertrek van het kloostergebouw, hetwelk mede met spiegelgewelven is overslagen. Om echter deze ruimte te doorzien, zijn wij genoodzaakt kunstlicht of enig ander ontvlambare stof te bezigen, aangezien het natuurlijk licht onmogelijk hare bogen kan doorgloren. De toestand van dit vertrek is gelijk aan het derde, zo even door ons bezocht, doch geheel van lichtvensters ontbloot; of dit oorspronkelijke zoo geweest is, is waarschijnlijk wel te onderzoeken, doch de gelegenheid heeft zich daartoe nog niet aangeboden. Een vijfde vertrek, van hetwelk wij de beide muren, die te begroten zijn op 10 M2, enigermate kunnen ontwaren, is aan onze zijde nog gesloten, en om nu verder onderzoek te doen naar de oorspronkelijke verdeling van dit convent, zouden wij een houweel met bijbehorende vernielingswerktuigen aan moeten spreken, doch daar wij dit werk liever de ambachtsman opdragen, zijn wij genoodzaakt dezelfde weg terug te keren, die wij tot hiertoe hebben bewandeld. Onder het wederkeren zien wij hier en daar nog namen van vroegere bezoekers op de witte gewelven en kolommen geschreven, met het jaartal van sommigen zelfs met hun ouderdom.

Nu rest ons tenslotte de verplichting de eigenaar onze dank toe te brengen voor

Varkens en Nachtegalen

S.C.H. Leenheer

De schrik slaat een mens om het hart wanneer men hoort dat er plannen zijn voor een natuurgebied. Maar gelukkig, het is er nog. Als er ergens nog een stukje natuur is, zit er ergens wel iemand op te loeren. overigens, de naam 'varkensbos' is een oude naam. Eens liepen in het najaar de varkenshoeders van de Heer van Noordwijk met hun dieren daar rond en zij gooiden stukken hout in de eikenbornen. Dan regende het eikels en die lusten de zwijnen graag. In die oude tijden was er rond Noordwijk nogal wat woeste grond. Trouwens, oudere Noordwijkers zullen zich nog wel herinneren dat er rond Noordwijkshout nog veel kreupelhout en zelfs heide voorkwam. De Heer van Noordwijk beschikte over koeën schaapherders, maar ook over jongens en meisjes die, varkens en ganzen hoedden. Er was eens.....

Zingen en vrijen

Waar vinden mensen nog een Nachtegalenlaantje in onze Randstad? Waar op de voorzomeravonden de kleine zanger nog steeds zijn lied zingt... U kunt het geloven of niet, maar een oude Noordwijker hoorde daar als jongeman een nachtegaal zingen

'Aan de oever van een stille Vliet een treurig meisje zat...'

Wat kan een mens in trance zijn...

Je kwam toen zeker uit 'De Poort van Cleef, voegden wij hem toe, maar hij verklaarde plechtig dat hij op die avond met zijn meisje in de Nachtegalenlaan wandelde... Want er is heel wat 'gevreëen in dat lieve laantje, vrienden en vriendinnen. Tegenwoordig doet men dat meer in auto's, op parkeerplaatsen. Ook gezellig! Terwijl er op gerekend is bij het laantje, want er staat nu zelfs een bankje. Zo heeft elke tijd zijn eigenaardigheden. Maar ook de kleine zangers in Offeni gaan met hun tijd mee. De laatste keer dat wij in de schemer van een zomeravond door de laan fietsten, zongen de vogels in koor 'Ail you need is love' van de Beatles. Neen, we waren broodnuchter! Ik kan u aanraden deze zomer te gaan luisteren, voor het te laat is. Want het woord 'Varkensbos' komt in de gemeentelijke stukken voor en 'Böse Menschen haben keine Lieder'.

Overgenomen uit: "Noordwijkse Verhalen" (Uitgave van Verhagen). We moedigen eenieder die vindt dat dit stukje naar meer smaakt aan, het boekje aan te schaffen bij bijv. boekhandel Van der Meer.

Johannes Passion
door Toonkunstkoor Leiden e.o.

op

donderdag 12 april 2001 om 20.15 uur
in de
Grote of St. Jeroenskerk